

Rektor zagrebačkog Sveučilišta Aleksa Bjeliš počeo je "znanstveni rat"

Bjeliš prijavio Bajiću riječko sveučilište zbog milijuna iz EU

Teško ćemo povlačiti novac iz EU fondova uz politiku "bolje da susjedu krepa krava", kaže riječki rektor Lučin

* Piše *Diana Glavina*
 fotografije *Pixsell*

Z

SVEUČILIŠTE U RIJECI DUGO JE BILO PODFINANCI-RANO. U ZAGREBU JE 12 PUTA VIŠE KREVETA U STUDENTSKIM DOMOVIMA NEGO U RIJECI, A STUDENATA JE SAMO TRI PUTA VIŠE

bog novca, vjerojatno i zbog dokazivanja tko je uspješniji, kvalitetniji i pametniji, između zagrebačkog i riječkog Sveučilišta, otvoren je 'znanstveni rat'! Prvi je korak učinio rektor zagrebačkog Sveučilišta Aleksa Bjeliš kada je krajem prošle godine, 28. prosinca, službeno zatražio od Odjela za suzbijanje nepravilnosti i prijevara Ministarstva financija - ali i od DORH-a - da ispita na koji je način Sveučilište u Rijeci zauzelo prvo mjesto za financiranje određenih projekata iz fonda Europske unije, ali i Ministarstva znanosti. Rektor Bjeliš u prijavi ističe da je tek na mrežnoj stranici Ministarstva saznao da je u sklopu Operativnog programa za regionalnu konkurentnost 2012.-2013. predloženo financiranje istraživačke infrastrukture za laboratorije i centre Kampusa Sveučilišta u Rijeci u iznosu od 18,7 milijuna eura što znači da je iz državnog proračuna potrebno projekt financirati s 2,8 milijuna eura. Uz to, navodi, za projekt Centra za visoku tehnologiju u biomedicini Sveučilišta u Rijeci predviđeno je dodjeljivanje 2,4 milijuna eura jer se, obrazloženo je, radi o projektu od nacionalnog interesa koji nije podložan postupku natječaja, a Ministarstvo je dužno osigurati

tehničku pomoć i sufinanciranje. Bjeliš traži žurno ispitivanje pravilnosti provedbe postupaka, jer smatra da je prijedlog o financiranju donesen netransparentno i protivno europskoj praksi financiranja projekata. Po njemu, predložena struktura Centra za visoku tehnologiju i biomedicinu u Rijeci te ciljevi za njegovo osnivanje - bez ikakvih konzultacija i javno predloženih projekcija povezivanja - predstavlja ne samo neracionalno dupliciranje kapaciteta u relativno malom hrvatskom istraživačkom sustavu već se radi i o nekorektnosti u odnosu na ranije koncipiran i pokrenut projekt u bioznanostima na Sveučilištu u Zagrebu, koje je 2009. osnovalo Centar za translacijska i klinička istraživanja Medicinskog fakulteta i KBC-a Zagreb te koji je, tvrdi Bjeliš, i nominiran kao potencijalni kandidat za financiranje iz Programa za regionalnu konkurentnost 2012.-2013. - Kako je i na temelju čega dobivena i kome je dodijeljena financijska i tehnička pomoć iz pretprijetnih europskih fondova te pomoć za izradu dokumentacije navedenih projekata? Na temelju kojeg je postupka, primjenom kojih kriterija i analiza, donesena

odluka o financiranju Centra za visoku tehnologiju u Biomedicini Sveučilišta u Rijeci kao projektu od nacionalnog interesa, a da s tim nije bila upoznata šira zajednica u Hrvatskoj, posebice ona biomedicinska, koncentrirana oko Sveučilišta u Zagrebu, Instituta Ruder Bošković i njihovih suradnih institucija, a koja predstavlja srž biomedicinskih aktivnosti u Hrvatskoj? - pita rektor Bjeliš.

CENTRI IZVRSNOSTI

Ističe da na Medicinskom i Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, a posebice Centru za translacijska i klinička istraživanja te na Hrvatskom institutu za istraživanje mozga već djeluju centri izvrsnosti u području biomedicine, zdravstva te prirodoslovlja. Kao argument njihovog znanstvenog kapaciteta, kvalitete i međunarodne prepoznatljivosti, Bjeliš navodi da je "analiza znanstvene produktivnosti Medicinskog fakulteta u projektom razdoblju 2007.-2011. pokazala da su istraživači objavili 1481 rad u 618 časopisa indeksiranih u bazi podataka "Current contents", a da prema analizi Povjerenstva za praćenje Okvirnih programa Europske zajednice za istraživanje i tehnološki razvoj 71 posto partnera iz hrvatskih sveu-

čilišta dolazi sa zagrebačkog dok sa Sveučilišta u Rijeci 25,7 posto. Rektor riječkog Sveučilišta Pero Lučin ne ostaje dužan, spremno prihvaća polemiku, ali, prije svega, kaže kako je s nevjericom pročitao pismo rektora zagrebačkog Sveučilišta koje je dobio od nas, a ne službenim putem. - S nevjericom iz dva razloga. Prvi, jer mi se činilo da su stav i politika prema kojima "Rijeka ne smije osvojiti prvenstvo" odavno nestali i da je Hrvatska u proteklom desetljeću krenula putem uravnoteženog razvoja. Drugi je razlog činjenica da će Hrvatska teško povlačiti novac iz strukturnih fondova ako se bude vodila politika po načelu "bolje da susjedu krepa krava" - komentira Lučin. A na osporavanje prava riječkom Sveučilištu da samostalno promišlja svoj razvoj te na to što je Bjeliš osnivanje Centra za visoku tehnologiju i biomedicinu u Rijeci okarakterizirao nekorektnim jer je zagrebačko Sveučilište 2009. osnovalo Centar za translacijska istraživanja, Lučin uzvraća: - Kao da je bitno tko ga je prvi osnovao! Bitan je sadržaj, kvaliteta i međunarodna vidljivost akademskih djelatnika. Nama je drago da je zagrebačko Sveučilište pokrenulo takav projekt, da gradi

Rektor Sveučilišta u Rijeci Pero Lučin uzvraća Bjelišu: "Mislio sam da je stav 'Rijeka ne smije osvojiti prvenstvo' odavno nestao"

Biocentar financiran iz pretpri-
 stupnih fondova, jer vjerujemo
 da ćemo zajedničkim naporom
 učiniti pomake u translacijskim
 istraživanjima. U drugom deset-
 ljeću 21. stoljeća svako sveučilište
 koje ima istraživanja u biomedic-
 inskom području treba razmi-
 šljati o translacijskim istraživanji-
 ma. Objašnjava da je u proteklom
 desetljeću Sveučilište u Rijeci
 pokrenulo projekt uspostavljanja
 centra za proteomiku i centra za
 laboratorijske životinje kao me-
 đunarodno vidljivih centara oko
 kojih će se moći stvarati vrhunski
 znanstveni proizvod, vrhunski
 educirati ljudi. Upravo dobri
 rezultati, koji su poznati cijeloj
 hrvatskoj akademskoj javnosti,
 poslužili su 2007. kao platforma
 za izradu projekta Translacijske
 medicine u Rijeci (TransMedRi)
 koji je 2008. prijavljen na FP7
 program Europske unije, odobren
 nakon žestokog natjecanja i eva-
 luacije u Briselu te 2010. krenuo s
 provedbom. Projekt financira EK
 s 1,8 milijuna eura upravo s ciljem
 jačanja translacijskih istraživa-
 nja u Rijeci. I logičan je nastavak
 strateško opredjeljenje Sveučili-
 šta u Rijeci da formira centar za
 translacijska istraživanja koji je
 radno nazvan Centrom za visoku
 tehnologiju i biomedicinu i to

NOVAC IZ EU FONDOVA NE SMIJE OSTATI VIRTUALAN

Ministar Jovanović će, kaže, sukob nastojati
 riješiti razgovorom s rektorima zagrebačkog i
 riječkog sveučilišta, Bjelišom i Lučinom te ističe:
 – Dobro mi je poznato da je riječko Sveučilište
 pokazalo, do sada, najveću stvaralačku energiju i
 u uvjetima kad je u IPA-i (pretpristupnoj pomoći)
 ostajalo puno neiskorištenog novca. Jedini su
 imali djelomično spremne projekte, a u drugom
 su dijelu na vrijeme bili spremni i kvalitetno su
 odradili posao na pripremi projekata, što drugi
 za sada nisu odradili jednako kvalitetno. Moram
 razgovarati s upravama svih sveučilišta i dobrog
 broja instituta u RH o paketu zakona o znanosti i
 Sveučilištu kao i o što boljoj pripremi svih budućih
 projekata, u interesu hrvatske akademske
 zajednice i društva u cjelini. Također, valja
 prikupiti svu dokumentaciju koja postoji u MZOS-u
 te vidjeti što i kako dalje da nam osigurani novci
 EU fondova ne ostanu samo virtualni.

kao regionalnog centra koji će se
 zajedno s Primorsko-goranskom
 županijom prijaviti za strukturne
 fondove EU. Ne radi se o osniva-
 nju jednog laboratorija nego o us-
 postavljanju infrastrukture koja će
 omogućiti Sveučilištu i riječkom
 zdravstvu da svoje znanje pretvori
 u gospodarsku aktivnost.

DIJELJENJE JE LOŠA POLITIKA

Sveučilište u Rijeci bilo je deset-
 ljećima podfinancirano. Tek u
 zadnjem desetljeću dogodila su
 se značajnija ulaganja u Rijeku,
 Split i Osijek, iako je primjerice,
 u Zagrebu 12 puta više kreveta
 u studentskim domovima nego
 u Rijeci, a studenata je samo tri
 puta više, ističe Lučin i suočava
 Bjeliša s podatkom da je preko
 40 posto publikacija s riječkog
 Sveučilišta objavljeno u časopi-
 sima koji spadaju u prvu kvartilu
 svjetskih publikacija, a da su po
 indeksu izvrsnosti bolje rangi-
 rani od zagrebačkog Sveučilišta
 (http://www.scimagoir.com/pdf/sir_2011_world_report_er.pdf).
 – Hrvatska znanstvena zajednica
 je premala da bi se dijelila. Poku-
 šaj dijeljenja ili blokiranja razvoja,
 osporavanja jednoj zajednici da
 utvrdi svoje strateške prioritete
 katastrofalna je politika koja nije
 na dobrobit hrvatskih građana. A

za "utakmice" u europskom pro-
 storu strukturnih fondova koje će
 trebati "igrati" hrvatska sveučilišta
 nismo dovoljno spremni i jedini
 način da budemo uspješniji je in-
 tenzivna suradnja svih sveučilišta.
 Pismo rektora Bjeliša ne potiče
 takvu suradnju i stoga izaziva
 veliku zabrinutost – odgovara mu
 rektor Lučin. "Akademske sukob"
 komentirao je ministar znanosti
 Željko Jovanović, jer smatra "radi
 se o neizmjerljivo važnom području
 financiranja projekata iz fondova
 EU pa sva hrvatska sveučilišta
 međusobnom kvalitetnom surad-
 njom moraju osigurati da hrvat-
 sko obrazovanje i znanost povuku
 što više novaca." – Radi se o mili-
 jardu eura iz strukturnih fondova.
 I ne smijemo si dozvoliti ni jedan
 krivi korak koji bi mogao ugroziti
 ovaj vid financiranja kvalitetnih
 projekata. Tu vidim ogromnu
 ulogu zagrebačkog Sveučilišta
 kao najvećeg po svim kriterijima
 te očekujem da pripremi najveći
 broj najkvalitetnijih projekata,
 koji će biti financirani iz fondova
 EU. To je ne samo njihov posao,
 to je njihova, usudio bih se reći, i
 ključna obveza osiguravanja bolje
 budućnosti Hrvatske – kaže mini-
 star Jovanović. Uz poruku da u sve
 to treba unijeti nemjerljivo više
 transparentnosti nego do sada.